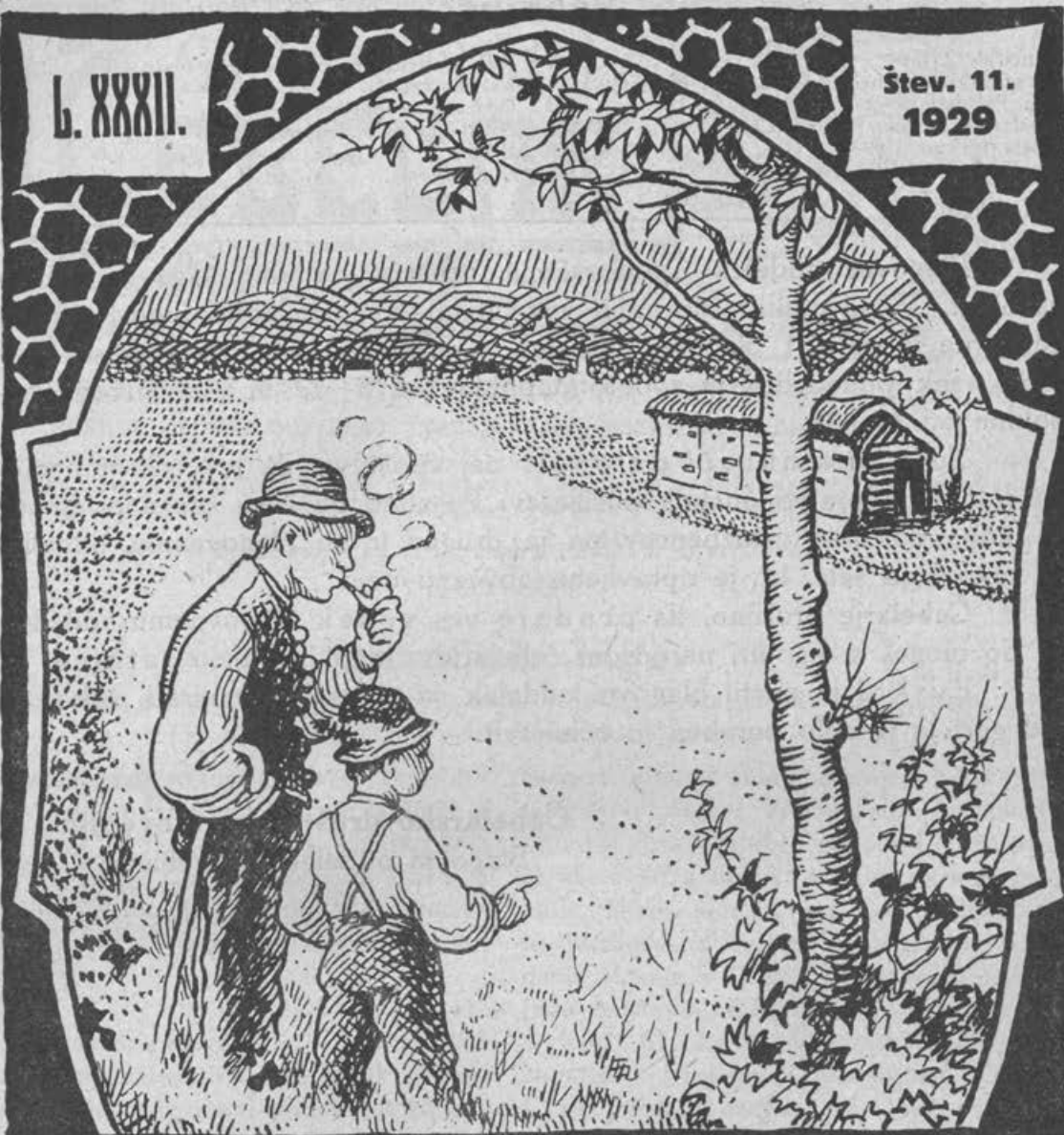

L. XXXII.

Štev. 11.
1929

SLOVENSKI ČEBELAR

**GLASILO ČEBELARSKEGA DRUŠTVA
ZA SLOVENIJO**

Vsebina:

Frančišek Jager	161	Kaj je novega po čebelarskem svetu	170
V. vseslovanski čebelarski kongres v Poznanju	162	Ni bilo znano	172
na Poljskem	163	Opazovalne postaje	172
Čebelarska letina v okolici Celja	165	Društvene in podružnične vesti	174
Čebela in cvet	166	Drobiž	174
Čebelarstvo na Gorenjskem	168	Književnost	176

Blagovni oddelek Čebelarskega društva ne razpolaga z lastnim osebjem. Vsled nekih notranjih sprememb v poslovanju Jugoslovanske knjigarne je odprt blagovni oddelek v prihodnje za osebni nakup samo vsak ponedeljek in soboto dopoldne od 8—12 in vsako sredo popoldne od 14—18.

Tudi kdor naroči po pošti naj vpoštevata, da je večkrat nemogoče takoj odpraviti poštnih pošiljatev. Posebno ob času sezijske pride vse na kup; dolžnost uslužbencev pa je drugod in so blagovnemu oddelku na razpolago šele, ko je opravljeno obvezno delo.

Čebelarje prosimo, da prodajo ves vosek blagovnemu oddelku, da bo mogel ta ugoditi naročilom čebelarjev, ki potrebujejo satnice.

Evskol je pustil blagovni oddelek na novo impregnirati, tako, da rad gori in je zelo poraben in učinkovit.

Čebelarsko društvo za Slovenijo
Blagovni oddelek - Ljubljana.

GLASILO ČEBELARSKEGA DRUŠTVA ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI

UREJUJE AVGUST BUKOVEC, LJUBLJANA, GRUBERJEVO NABREŽJE ŠTEV. 14

Sklep za uredništvo 20. dne vsakega meseca. Pisma v društvenih zadevah je naslavljati na „Čebelarско društvo za Slovenijo v Ljubljani“. Naslov za denarne in blagovne pošiljke (vosek), naročila na čebelarске potreščine: Blagovni oddelek „Čebelarskega društva za Slovenijo v Ljubljani“, lugoslov. knjigarna

V Ljubljani, dne 1. novembra 1929. / Številka 11.

Letnik XXXII.

Francišek Jager

duhovnik, čebelar, sadjar in vrtnar, major Rdečega križa, srbski vojni kaplan.

Po ameriškem koledarju »Ave Maria« napisal p. Angelus.

Francišek Jager se je rodil dne 2. aprila 1869. l. na Vrhniki. Ljudsko šolo je obiskaval na Uncu in na Vrhniki. Do sedmega razreda gimnazije je bil v Ljubljani.

Tisto leto so dijaki nekega profesorja, zagrizenega Nemca, vrgli iz razreda; izštanfali so ga, kakor pravijo dijaki, in Jager je moral zaradi tega gimnazijo zapustiti. V l. 1886. in 1887. se je mudil na Kranjskem župnik-misijonar J. Metod Solnce, ki je izkušal pridobiti nekoliko slovenskih dijakov za misijone v Ameriki. Pri neki priliki je naletel na našega Jagra na hribu pri Sv. Katarini. Vprašal ga je, ali bi hotel ž njim v Ameriko. Jager se je takoj odločil. Dne 6. februarja l. 1887. je odrinil s Solncem v Ameriko.

V Ameriki je študiral dalje v St. Paulu Minn. na St. Thomas Seminaryju in bil 17. decembra 1892. l. posvečen v duhovnika.

Služboval je najprej štiri mesece v Red Wingu, Minn., in sicer v Boys Reform

Schooli, nato pa nekoliko mesecev kot pomočnik v cerkvi Vnebovzeta Marije v Minneapolisu. Oktobra meseca l. 1893. so ga nastavili za župnika-misijonarja v Marshallu, Minn., kjer je ostal pet let. Od tu je oskrboval in deloma nanovo začel sedanje župnije v Ghentu, Minnesoti, Towntonu (postavil cerkev), Canbyju (postavil cerkev), St. Leonu (postavil cerkev in župnišče), Russelu, Cottonwoodu, Clara Cityju (postavil cerkev) ter včasih obiskal Tracy in Springfield. S svojo železno naravo je premagal vse težave v teh tako razsežnih krajih, in to v časih, ko še ni bilo avtomobilov.

L. 1898. so ga premestili; postal je župnik cerkve sv. Elizabete v Minneapolisu, Minn. Ostal je tu deset let, do l. 1908. Za razvedrilo je začel tukaj čebelariti. Kraj pa je bil za čebelarstvo pretesen in ljudje, zlasti ženske, so začeli godrnjati tako, da je moral Jager, kateremu so se čebelice preveč priljubile, prositi, da bi ga namestili kje drugje.

Dobil je župnijo sv. Bonifaciusa v Minn. Po načrtu svojega brata stavbnika je tam-

kaj cerkev prenovil ter postavil moderno poslopje za šolo in za župnišče. Ta kraj mu je bil tem bolj všeč, ker je bil pripraven tudi za čebelarstvo. Jager je osušil močvirje, uredil travnik in krasen vrt ter si nabavil nad sto panjev čebel. Dokupil je še mnogo gozda in sveta za nasade drevja in cvetlic.

L. 1913. je minnesotsko vseučilišče sklenilo vpeljati pouk o čebelarstvu. Naprosilo in pregovorilo je Jagra, da je prevzel pouk o tej novi učni panogi. Kmalu je izprevidel, da poleg župniških poslov ne more opravljati še pouka na vseučilišču. Zato je od svojega nadškofa izprosil, da je postal župnik na mali misijonski postaji v Moundu, Minn.

Pozimi v Moundu ni veliko dela, Jager pa je na vseučilišču najbolj vprežen; v poletnih počitniških mesecih nima dela na univerzi, toliko več pa na župniji.

Jager je znan po Ameriki kot izvrsten čebelar, sadjar in vrtinar. Čebelarstvo, sadjarstvo in vrtinarstvo spadajo kolikor toliko skupaj. Vsaj pri Jagru je tako. Prazne zemlje ne more gledati. Nasadil je najrazličnejše sadno drevje, posebno jablane, češplje in slive; poskusil je udomaćiti sadeže iz drugih dežel in krajev, zlasti iz Slovenije. Okrasil je hodnike, stezice in male prostorčke z dehtečimi, vablljivimi nasadi cvetlic in cvetočega grmovja, da se njegovega vrta kar ne moreš nagledati. Povsod pa buče čebelice. Ta godba je Jagru najljubša.

Ljubezen do čebelarstva je prinesel s seboj iz stare domovine. V svojem čebelnjaku v St. Bonifaciusu je čebelarstvo strokovno uredil. Bil je sicer samouk, pa tako marljiv v opazovanju in raziskavanju čebelne narave in njenega dela, tako neumoren čitatelj vsega, kar spada v čebelarstvo, da je kmalu zaslovel kot veščak in strokovnjak. Zato ga je minnesotsko vseučilišče izbralo za prvega profesorja čebelarške znanosti.

Moral je orati ledino. Vse je moral sam osnovati, sam urediti in sam izvršiti. Polagoma si je poiskal in vzgojil pomočnike.

Danes je na minnesotskem vseučilišču oddelek za čebelarstvo znanstveno in strokovno tako urejen, da temu vseučilišču zaveda mnogo sosednjih držav. Vse to ogromno delo je zasluga Jagrova. Temu nihče ne oporeka. Znan je kot veščak v čebelarstvu po vsej Minnesoti in po Združenih državah. V agrikulturnem oddelku pri vladi v Washingtonu spoštujejo in upoštevajo njegovo čebelarstvo znanje in njegovo besedo. Sosednja Kanada si ga je izprosila kot posebnega predavatelja na vseučilišču v Regini. Minnesotsko vseučilišče ga pošilja kot čebelarja-strokovnjaka po vsej Minnesoti, da v ljubeznivih poljudnih govorih vnema državljanke za dobiček donajajočo postransko panogo poljedelstva: za čebelarstvo.

V St. Bonifaciusu ima Jager svojo čebelarstvo knjižnico. In kakšna je ta knjižnica! Boljše, popolnejše in številnejše nima nihče v Ameriki. Seveda je v njej zastopan tudi slovenski čebelar Janša.

Obiskovalcev - ljubiteljev čebelarstva ima vedno dovolj, posebno iz dvojnega mesta Minneapolisa - St. Paula. Včasih se tudi nekoliko pošali z njimi. Tako jim n. pr. pripoveduje, kako ima čebele izučene, da ga na besedo, na žvižg ali samo na migljaj ubogajo. Pokaže jim roj, ki se baš prši iz panja. Roji so pri njem poleti prav številni. Obiskovalci so vsi zaverovani v njegovo razlaganje. Pa jih vpraša: »V kateri panj naj se roj vrne?« Ko obiskovalci odločijo, spusti Jager vanj matico, ki jo je že prej ujel, potem pa zažvižga roju, ki visi na veji, in mu s prstom pokaže, rekoč: »Koj se mi spravi v tale panj!« Seveda ga roj, ko se zave, da matice ni med njim, rad uboga, obiskovalci pa se čudijo in potem glasno širijo slavo očeta Jagra.

Jager bi najrajši imel kranjske čebele, katerih ne more prehvaliti, pa jih za sedaj ne more priporočati, ker bi se med raznimi pasmami čebel v Minnesoti gotovo spakdrade ter ne bi ostale več čiste kranjske sivke. V Minnesoti imajo večinoma laške čebele. Po gozdih se najdejo tudi divje čebele. Jager je poskušal tudi s kavkaško

čebelo, pa jo je zavrnel, ker te čebele v panju vse tako prilepijo, da je potem prav težko dobiti iz njega lep, snažen sat z medom.

Naj še povem, da je bil Jager med svetovno vojno tudi na solunski fronti, kjer si je pridobil toliko zaslug, da ga je Njeg.

Vel. naš kralj osebno odlikoval z redom sv. Save III. stopnje. Bil je na fronti kot ameriški major Rdečega križa. Na prigo-varjanje generala Mišića pa se je tej službi odpovedal in je postal srbski vojni kaplan. Po vojni se je vrnil zopet k svojim čebelam v Ameriko.

V. vseslovanski čebelarski kongres v Poznanju na Poljskem.

oletela me je sreča, da sem se mogel udeležiti vseslovanskega čebelarskega kongresa v Poznanju, ki se je vršil v dneh od 15. do 17. avgusta t. l.

Na pot sem se odpravil s prepričanjem, da bom videl mnogo novega in lepega in da bom kratek čas bival na zemlji, kjer so živeli moji viteški ljubljenci izza mladih let, Sienkiewiczovi legendarni junaki Pan Wolodyjewski, Skrzetuski, Zagloba i. dr. Zlasti me je pa mikalo videti mesto Poznanj, ki so si ga svojčas nemški junkerji izbrali za središče svoje nasilne in sramotne raznarodovalne politike. Bil sem tudi poln radovednosti, kakšna je velika deželna razstava, ki jo je priredila Poljska vprav v Poznanju.

Potovanje je bilo še dovolj prijetno. Na Moravskem so se nam pridružili čebelarji Slovaki in Čehi z Moravskega, med njimi večinoma sami dobri prijatelji izza vseslovanskega kongresa v Pragi. Do poljske meje smo se vozili prav udobno. V Bohuminu na Poljskem nas je pa doletela zla usoda: stlačili so nas vse skupaj v en vagon, da nas je bilo notri toliko, da se niti ganiti nismo mogli. Ta gneča je trajala do konca, do Poznanja. Toda človek take stvari naglo pozabi.

Na poznanjskem kolodvoru so nas pričakovali poljski čebelarski prijatelji, nas pristrčno pozdravili in nam odkazali stanovanja.

Dne 15. avgusta opoldne smo se čebelarji zbrali na razstavišču velike vsepoljske deželne razstave. Tam je bila tudi čebelarska razstava in tam se je tudi vršil vseslovanski čebelarski kongres.

Razstavo je otvoril predsednik veliko-poljske deželne zbornice Viktor Šulcewski (Szulczewski). Razstavnih predmeti so bili razpostavljeni v ogromnem šatoru, v katerem je bilo prostora za mnogo tisoč ljudi. Žive čebele so bile nameščene v neposredni bližini šatora. V vseh panjih so bile čebele, ki so našim popolnoma podobne. Vsaj jaz nisem opazil nikake razlike.

Čebelarska razstava je bila vzorno in prav lično prirejena, toda po obsegu in zanimivosti je zaostajala za praško razstavo v l. 1927. Tudi poljski čebelarji niso bili z njo popolnoma zadovoljni. Težave, ki jih je imelo razstavno vodstvo zaradi razpoložljivega prostora, so imele za posledico, da so se razstave udeležili le poljski čebelarji, drugi slovanski čebelarji pa ne.

Dejal bi, da naj bi bil ta primer dobrodošel kažipot za bodočnost. Zdi se mi namreč povsem v redu, da se na vsakokratnem vseslovanskem čebelarskem kongresu priredi le razstava čebelarskih pridelkov dotične zemlje, kjer se kongres vrši. Pošiljanje večjih razstavnih predmetov v tuje države je združeno s tolikimi denarnimi žrtvami in takimi prevoznimi težavami, da vse to ni v nikakem razmerju z željami in nameni, ki jih gojijo razstavljalci. Pomanjkanje večjih denarnih sredstev je večinoma vzrok, da se razstav v

bratskih slovanskih državah ne moremo udeleževati s toliko množino predmetov, da bi se v vsakem pogledu častno predstavili, manjše razstavne skupine pa ne dosežejo namena in zato je boljše, da ostanemo z malenkostnimi kolekcijami doma. Ker so vseslovanske čebelarске razstave vsako drugo leto v drugi slovanski državi, imamo slovanski čebelarji dovolj prilike,

ljalec mi je pokazal tudi Dzierzonovo izvirno pismo, ki ga je napisal v svoji materinščini — v poljskem jeziku — enemu izmed svojih najožjih sorodnikov. Pismo, ki je datirano z dnem 2. aprila 1878. l., jasno dokazuje, da je bil Dzierzon Poljak po krvi in po jeziku. Nič zato, če je pisal knjige v nemškem jeziku! Tiste čase je bil pač običaj, da so veliki možje manjših narodov

V. Vseslovanski čebelarški kongres v Poznanju na Poljskem.

da se sčasoma seznanimo s čebelarstvom vseh slovanskih dežel.

Na poznanjski razstavi smo videli mnogo krasnega medu in voska, mnogo najrazličnejšega orodja, strojev in panjev ter peciva. Zanimiv je bil zlasti »Dzierzonov kotiček«, kjer je zbral ing. Pawlowski predragocene spomine na tega čebelarškega velikana: najrazličnejša odlikovanja, diplome (med njimi tudi diploma o častnem članstvu pri nekdanjem »Kranjskem čebelarškem društvu«), pisma, slovstvo, ki se nanaša na Dzierzona, in še mnogo drugega. Razstav-

pisali v kakem svetovnem jeziku. Takih primerov imamo premnogo. Tudi naš slavní matematik Vega je pisal v nemščini in naš Janša se tudi ni mogel posluževati slovenske materinščine, ker je živel in delal med Nemci. Mar je zato kaj manj naš? Dzierzon je bil Poljak, pa — amen!

Na razstavi tudi ni manjkalo raznih slik, fotografij, diagramov in statističnih tabel, ki se nanašajo na poljsko čebelarstvo. Vsi predmeti so bili okusno in pregledno razmeščeni. Poskrbljeno je bilo tudi za okrepčila: za pecivo in za pristno, slavno, znano

poljsko medico (miod). Ta pijača je pač vse kaj drugega, nego je medica pri nas.

Ob trinajstih je otvoril vseslovanski čebelarški kongres predsednik Stanislaw Brzoso. Nato je predaval kanonik Antoni Margoński o stanju poljskega čebelarstva in o prizadevanju poljskih čebelarških or-

ganizacij za napredek in pospeševanje čebelarstva. Za izvrstni in izčrpni referat so se poslušalci predavatelju zahvalili z živahnim ploskanjem.

S tem predavanjem je bil zaključen prvi dan kongresa.

(Dalje sledi.)

Čebelarska letina v okolici Celja.

H. Peternel.

stra zima je tudi pri nas zakrivila, da niso bili vsi panji ob prvem pomladanskem izletu znotraj snažni. V marsikaterem je bilo vse od trebeža onesnaženo: stene, satniki in dno. Toda večina panjev je bila čista, čeprav se je pomladni trebež zelo zakasnil, in so se čebele trebile teden dni. Zanimivo je, da so v mojem čebelnjaku vsi grizavi panji potomci ene in iste matice. Ker ni moči govoriti o kakem okuženju, si morem zadevo tolmačiti le tako, da so nezgodo povzročila družinska svojstva dotičnega čebelnega rodu. In res bo tako, ker sem pri teh družinah skozi celo vrsto let opazoval, da so matice tega rodu močno zalegale pozno jeseni in zgodaj spomladi. Kaj čuda, da so v ostri in dolgi lanski zimi mladice, ki se niso otrebile pred mrazom, povzročile nesnago. Od lakote je lansko zimo tod poginilo le malo družin, ker je bila lanska letina dovolj dobra in so se čebele obilno založile z zdravim medom. Tod ni medila hojka in tudi mane na listnatem drevju ni bilo.

Po hudi in trdi zimi so nekateri prerokovali ugodno pomlad, a je ni hotelo biti. Ni sicer zmrzovalo, kakor v minulem letu, toda pihal je neprestano vzhodni veter tako, da čebele niso kaj prida brale. Sadno drevje je ocvetelo, travniško cvetje se je odpiralo, toda tako polagoma, da se ni vedelo, ali sploh namerava cveteti. Dne 19. in 20. majnika je močno deževalo in ozračje se je ohladilo; bilo je opoldne le

še osem stopinj gorkote, z eno besedo: »dišalo je po snegu«.

A po tej krizi je prišel zaželeni preobrat: nehal je pihati vzhodni veter, zavladata sta jug in zapadnik in vsa narava si je v nekoliko nočeh nadela pisano svatovsko oblačilo. Čebele so nanašale čez potrebo. Le tiste družine se niso imele dobro, ktere je zdelala griza. Zadnje dni majnika se je pobelila tudi robinja (akacija), ki je cvetela letos celih 14 dni, medtem ko je druga leta ženitvovala komaj teden dni. Panji so se polnili z medom, ki je bil okoli 20. junija že goden za trcanje. Večinoma so bili sati v mediščih popolnoma pokriti. Previdnejši čebelarji so iztrcali le docela pokrite sate in so potem imeli prve dni julija, pred začetkom paše na kostanju, še eno izdatno žetev. Sploh se že več let opazuje, da imajo največjo žetev tisti čebelarji, ki trcajo le popolnoma pokrite sate in ki odložijo točenje nepokritih za 14 dni.

Okoli 6. julija je začel cveteti pravi kostanj. Čebele so začele donašati mnogo obnožine, toda medu ni bilo opaziti do 12. julija. Ta dan se je začela mana na listnatem drevju in so nekatere družine v teku julija nanesele po dva prsta široke pasove tega nepridiprava okoli zalege v plodišču. Obilna kostanjeva obnožina in smolnati med sta maticam onemogočala močno zaleganje. Zato so matice postale vitke in se je nekaterim posrečilo, da so ušle v medišče in začele tam zalegati. Kjer ni čebelar posegel vmes in napravil maticam prostora za zaleganje, so postale dru-

žine v juliju slabotne. Čudno je, da so letos čebele nanašale tudi ves med iz otave le v plodišča in s tem skrajno omejile zaleganje.

Pa se je bližal čas cvetenja ajde. Nekateri so čebele odpeljali na Ptuijsko polje, nekateri so jih pa obdržali doma. Ajde je bilo tudi tod mnogo posejane, vreme je bilo ugodno, uspeh pa je bil v celjski okolici enak ničli: ko se je paša nehala, so čebele imele skoro prav toliko medu, kakor pred cvetom ajde. Na Ptuijskem polju je bilo v začetku paše presuho, med 18. in 22. avgustom pa se je močno izhladilo in je deževalo, da se je mogla ajda lepo razviti. Mnogo čebel je tisti čas poginilo. Dne 24. avgusta so imeli panji medišča večinoma še prazna in je bilo malo čebel, po 24. avgustu pa se je začela paša po božji volji in je držala do 6. septembra. V tem času so čebele brale od šestih zjutraj do noči. Uspeh je bil nad vse pričakovanje zadovoljiv; medišča so bila dobro založena z nepokritim medom. Žal, da so nekateri čebelarji točili tak, nepokrit med, ki se ne da primerjati z gostim, zrelim blagom.

Rojev so tod imeli čebelarji toliko, da so lahko nadomestili zimske izgube. Nekateri so s številom družin zelo napredovali, in ker se je razen tega v teku leta doselilo nekaj novih čebelarjev, je sedaj povsod okoli Celja dovolj čebel. Videti je, da vsi zazimujejo čebele z zadostno zalogo

živeža, tako da bodoča zima ne bo imela velike žetve.

Opazile so se v naši okolici sledeče zanimivosti. Skoraj vsi panji, ki so spomladi trpeli zaradi griže, so matice prelegli in so šele z novo matico vidno napredovali, kar kaže, da zaradi griže ne trpe samo čebele, ampak tudi matica.

Pred 25 leti mi je zatrjeval star čebelar, da čebele včasih pri preganjanju trotoev iz panja poženejo tudi matico. Nisem mu verjel in nisem nikoli zapazil nič takega. Konec julija t. l. pa sem zapazil pri panju, ki je z vso vnemo preganjal trote, da je čebela pred žrelo prijahala na matici. Seveda sem matico ujel, spravil v matičnico in shranil v drugem panju. Ob šestih zvečer sem opazil, da čebele iščejo matico. Dodal sem jim tisto, ki sem jo imel priprto. Pomirile so se takoj. Drugo jutro sem panj pregledal. Imel je zalego v vseh dobah razvoja, nobenega matičnika in tudi matice ne. Odstranil sem zamašek matičnice, ga nadomestil s sladkornim testom ter pustil panj 10 dni v miru. Čez 10 dni sem našel vse v redu: čebele so matico sprejele, zaleganje ni bilo prekinjeno.

Prisiljen sem po 25 letih priznati, da je dotični čebelar imel prav. Da, da! Marsikaj neverjetnega se pripeti v čebelarstvu! Treba je dolgo čebelariti in veliko opazovati, pa vkljub temu premnogega ne vidimo.

Čebela in cvet.

J. Mayer v Dobu.

(Dalje.)

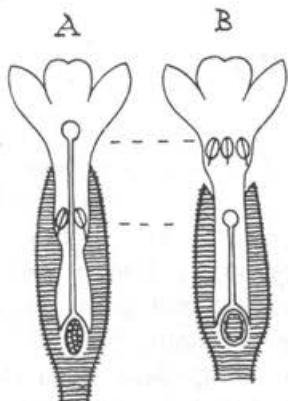
Navadni ga bez (symphytum officinale) ima velike kimave cvetove, ki se na svaljku odpirajo drug za drugim. Ker so medniki nameščeni globoko ob plodnici, morejo iz njih med srebati le čebele in čmrlji. Pestič je dolg in moli brazda daleč iz cveta. Ko seda čebela na cvet, zadene najprej ob brazdo in jo, če je s seboj pri-

nesla kaj peloda, oplodi. Peteri prašniki so prirasli na cvetni venec. Prašnice so naklonjene proti sredini cveta, kjer se dotikajo s konicami. Na ta način tvorijo stožec, skozi katerega pririje pestična brazda. Prašnice se odpirajo na notranji strani in suhi, prašnati pelod se lahko usuje v konicico zgoraj omenjenega stožca.

Dostop do medu pa je žuželkam otežkočen. Na cvetnih listih je namreč nameščenih petero vrečastih tvorbov, ki mole v cvet

in tvorijo pred prašniki še en stožec. Stene tega stožca so trde in bodičaste; zato najde žuželka dostop do medu le ob notranji odprtini vzdolž pestičnega vratu. Kadar rine žuželka z jezičkom do mednikov, razmakne prašnike in suhi pelod se usuje iz konice nanjo. (Vide sl. 2.).

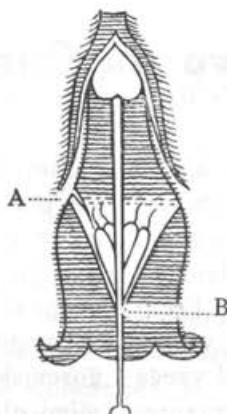
Prav ta varnostna naprava (drugi stožec iz cvetnih listov) pa mnogokrat napoti žuželke roparice, da načnejo cvet na zunanji strani in pridejo tako do medu, ne da bi svoj použitek »plačale«. To so tako zvane »Mice Kovačeve, pile — nič plačale« med žuželkami.

Sl. 1. Cvet jegličev.

(K zadnjemu odstavku na str. 111)

A. Pestič ima dolg vrat, prašniki sede sredi cevke. B. Pestič ima kratek, vrat, prašniki sede na koncu cevke.

Sl. 2. Ustroj gabezoga cveta.

Pri A je viden vrečast podaljšek cvetnega lista navznot. Pri B edin možen dostop do medovnikov. Tu sta dobro vidna oba stožca. Od A do B gre zun. stožec, ki zapira pot.

Sl. 3. Načrt oplojenega pestiča.

1. pelodna zrnca na brazdi, nekatera so pognala cevke proti plodnici. 2. jajčje celice v plodnici t. j. semenski zarodek.

Predaleč bi zašel, ako bi hotel pisati o vseh posebnostih cvetic. Saj je že premnogo družin in tudi mnogo posameznih rastlin svoje cvetove preuredilo tako smotreno, da se njih oprašitev vrši le po žuželkah.

Omenim naj le še, da močne žuželke, v prvi vrsti razni čmrlji, cvetico tudi prevarajo. Ker skrivajo nekatere cvetice med v preglobokih ostrogah, ali varujejo mednike na drug način, jih čmrlji radi ukanijo. S svojimi močnimi čeljustmi namreč pregrizejo ostrogo, potem pa srebajo med skozi to odprtino. Cvetica je prevarana. Vso svojo umetnost je bila zaman uporabila. Plodnica se ni oprašila; cvetela je brez haska.

8. Čebela v sadjarstvu.

Nič manjše vloge ne igra čebela v sadjarstvu.

V moji okolici je mnogo sadnih dreves. Vsa vas se izpremeni na pomlad v cvetoč vrt. Hiše in gospodarska poslopja tonejo v cvetju sadnega drevja. Največ je jablan, zelo mnogo je hrušk in tudi češpljevih dreves je precej; najmanj je črešenj.

Prve vzcveto črešnje. Vse visoko drevo naravnost osivi, vsa krošnja je en sam cvet. To vam šumi in brenči, kot bi bilo med vejami deset rojev, ne pa samo pirovanje ob sladki medicini. Da bi bilo drevo

za čebele bolj vabljivo, se razvijejo na listnih pecljih nekake bradavice, ki izločajo nektar; torej se naredijo nekaki medniki izven cvetja. Vsakdo je že opazil, da obrodi črešnja zelo obilno, če so ob času cvetja dnevi lepi in solnčni. Zakaj to? Čebele lahko izletavajo, opraščujejo cvete in sad se lahko razvije.

Veliko večjega pomena pa je čebela za hruške in jabolane.

Gotovo je že vsakdo izmed nas imel v roki jabolko, ki je bilo na eni strani lepo razvito, na drugi strani pa nekako skupaj stisnjeno. Tudi pri hruškah naletimo včasih na take sadove. Ali ste tak sad že kdaj prerezali? V lepo razviti polovici so v plodnici pravilno razvite pečke, v drugi,

slabo razviti, pa najdemo komaj semenske nastavke, ni pa v njih razvitega semenja. (Vide sl. 3.)

Ta malenkost izpričuje, da je razvoj jabolka ali hruške zavisen od razvoja pečk, ali, da jih prav imenujem, semena. Sadno drevje vendar gojimo zaradi sadja. Pri sadju samem moramo zopet gledati na to, da dosežemo lepe in zdrave plodove, ker se le taki dajo dobro spraviti v denar.

Razvoj mesnatega dela plodu se vrši vzporedno z razvojem semen v plodnici, ki jo mesnati del oklepa. Poleg tega se pri sadežih, ki imajo razvitih mnogo se-

men, pecelj razvije mnogo krepkeje, kar ima za posledico, da sad ne odpade tako lahko z drevesa. Opazovanja so nadalje dognala, da dozore sadovi brez semena prej in da odpadejo, kakor odpade črvido sadje.

Cvetje hrušk in jablan obletava mnogo žuželk. Prednjačijo jim seveda čebele. Saj ni čudno! Drevje cvete v zgodnji pomladi, proti koncu aprila in meseca maja. Dotlej narava še ni nudila drugim žuželkam toliko hrane in solnca, da bi se mogle ugodno razmnožiti, čebele pa so takrat že visoko na lestvi pomladnega razvoja. (Konec p. ib.)

Čebelarstvo na Gorenjskem.

Fr. D. Jug — Brezje.

(Konec.)

Celotni pregled radovljiškega okraja.

sklepu spisa o čebelarstvu v radovljiškem okraju naj dodam še nekaj opomb. Predvsem se mi zdi važno, sestaviti pregled vsega okraja v obliki razpreglednic, ki je iz njih razviden ves razvoj čebelarstva v sedanjem času po že opisanih posameznih

panjev. Znano je, da so tukajšnji čebelarji res pravi čebelarji po duhu in srcu. Koliko žrtev morajo doprinesiti, ker morajo do dve tretjini panjev vsako leto prepeljati drugam v jesensko (ajdovo) pašo, da jim je mogoče čebele prezimiti. Na dobiček gorenjski čebelarji ne gledajo. Zato med njimi ni velečebelarjev, ker se taki obrati tod ne obnesejo. Pač pa jim daje dobra čebelarska letina toliko nagrado, da ne izgubijo veselja do čebel.

Razpreglednica I.

Okrožje	km ² pašnega polja	Število							Opomba
		podružnic	čebelarjev	vseh panjev	krajiščev	A.-č. panjev	panjev drugega sestava	panjev na km ²	
radovljiško	118	2	108	1546	777	605	164	13	Vsa površina radovljiškega okrožja meri 703 29 km ² ; ako odmerimo za čebelno pašo tretjino tega površja, t. j. 237 km ² , pride v vsem okrožju povprečno 16 panjev na km ² pašnega polja.
blejsko	28	3	64	424	161	177	86	15	
bohinjsko	30	1	22	546	415	84	47	19	
kranjskogorsko	21	—	30	630	610	9	31	31	
jesenjsko	40	1	47	729	422	191	106	18	
Skupaj	237	7	271	3875	2385	1066	434	—	

okrajih in podružnicah. Razpreglednice se nanašajo na leto 1928. in se podatki v njih seveda od leta do leta kolikor toliko izpreminjajo.

Iz gorenjega pregleda je razvidno, da ima radovljiški okraj kot planinski in gorski svet razmeroma mnogo čebelarjev in

Organizacija čebelarskega društva je v radovljiškem okraju dobro razvita, saj ima sedem čebelarskih podružnic. Le žal, da imajo v primeru s številom čebelarjev premalo članov. Sestavljen sem tudi pregled organizacije čebelarjev po podružnicah in pregled razmerja med člani in nečlani.

Razpreglednica II.

Podružnice	Število				Opomba
	čebelarjev	panjev	članov podružnice	nečlanov	
Radovljica	80	1072	28	52	Kranjskogorsko okrožje ni vpošteto, ker tam ni podružnice, a je med 30 ondrotnimi čebelarji 14 naročnikov »Sl. Č.«.
Breznica	28	444	16	12	
Jesenice	47	712	19	28	
Gorje	33	205	19	14	
Bled	16	91	13	3	
Boh. Bela	15	107	6	9	
Boh. Bistrica	22	551	18	4	
Skupaj	241	3182	119	122	

Ako prištejemo zraven še onih 14 naročnikov na »Sl. Č.« iz kranjskogorskega okrožja, prejema v radovljiškem okraju list 133 čebelarjev, 138 pa ne. Kaj je temu vzrok, da nad polovico čebelarjev še ni včlanjenih pri podružnicah? Po mojem mnenju je delokrog radovljiške podružnice prerazsežen, da bi mogel odbor uspešno delovati. V tem obsegu bi bila potrebna še ena čebelarska podružnica, kajti vsaka podružnica pridobi člane najlažje le v bližini svojega sedeža, oddaljene čebelarje pa je težko pridobiti, da bi prihajali na zborovanja in k drugim prireditvam.

O paši je pri posameznih okrožjih dovolj povedano. Le to moram še opomniti, da skrbijo Gorenjci za izboljšanje čebelne paše premalo. Odvisni so zgolj od tega, kar jim nudi narava sama. Dalo bi se tudi v tem pogledu nekoliko več storiti, vsaj v nekaterih krajih. Na Gorenjskem je namreč precej takih sotesk in dolin v zavetnih legah, kjer ne raste s pridom nobena reč. Ako bi dali take kraje zasaditi z akacijo, bi lastniki teh krajev imeli dvojen dobiček: imeli bi več drv in koristnega lesa, čebelna paša pa bi se znatno izboljšala.

Za gorenjske čebelarje razveseljivo je dejstvo, da se kupčija z živimi čebelami izboljšuje, kar daje tem čebelarjem največ upanja. Pri tej priliki opozarjam vse čitatelje »Sl. Č.«, posebno one na jugu in v inozemstvu, da slovijo gorenjske čebele kranjice (sivke) za najboljše in da so naj-

marljivejše medarice. Kdor potrebuje spomladi plemenjakov, naj pride na Gorenjsko ponje! Tukaj kupi zanesljivo dobro žival. Kužnih bolezni v radovljiškem okraju ni že dolgo let. Svetovnoznano je tudi, da so gorenjske čebele proti raznim vremenskim neprilikam zelo odporne. Ako so pravilno zazimljene, kljubujejo tudi najhujši zimi.

Kakor je razvidno iz statistike o čebelarstvu v radovljiškem okraju, ima panj »kranjič« še nadaljnjo bodočnost, kajti za vse tiste, ki hočejo čebelariti zaradi prodaje plemenjakov in rojev, je ta najbolj prikladen. Zdi pa se mi potrebno priporočiti, da naj uvedejo vsi čebelarji tudi pri tem panju enotno mero, tisto, ki je za ta panj predpisana. Videti je namreč pri nekaterih čebelarjih preveč različnih mer.

Za A.-Ž. panj se toplo zavzemajo le čebelarji, katerim je dana možnost, da čebelarijo na med.

Ob zaključku pričujočega spisa naj se spomnim še našega slavnega čebelarskega pradedu, čebelarja Antona Janše, ki je izpopolnil naš kranjski panj (kranjiča) ter mu določil mero $16 \times 36 \times 70$ cm, katera je še dandanes pravilna.

Anton Janša se je rodil dne 20. maja l. 1734. na Breznici (blizu Radovljice) na Gorenjskem. V čebelarstvu je bil samouk in ni imel pred svojim nastopom na čebelarski šoli na Dunaju nobene čebelarske izobrazbe (v našem zmislu). Toda, kdor čita njegovo knjigo, se ne more načuditi bistrosti in pravilnosti njegovih opazovanj

Čebela mu ni bila zaprta knjiga. Njegovo bistro oko je odkrilo vse čebelne tajnosti. V njegovi knjigi niti strokovnjaki današnjega časa skoraj ne najdejo nauka, kateremu bi mogli ugovarjati. L. 1770. so Janšo po naklonjenosti cesarice Marije Terezije poklicali na Dunaj za prvega čebelarškega učitelja. V tem velikem mestu je imel obilo priložnosti, pokazati svojo izredno čebelarško prakso in svoje nenavadne zmožnosti. Žal ga je, šele 39 let starega, nagla smrt dne 3. sept. l. 1773. položila v pre-rani grob. Anton Janša je sicer odšel v večnost že pred 150 leti, a njegov čebelarški spomin biva še dandanes med nami.

*

Pripomba uredništva. Gospodu Jugu se prav srčno zahvaljujemo za njegov popis čebelarstva v radovljiškem okraju. Vrednost dela ve ceniti le tisti, ki se je s podobnimi deli že kdaj ukvarjal.

Želimo iskreno, da bi se gospod Jug lotil še čebelarstva v kranjskem okraju.

Svoje podružnice prosimo, da mu pri zbiranju podatkov požrtvovalno pomagajo in mu s tem dajo skromno zadoščenje za trud in delo v splošno čebelarško korist.

Poleg že objavljenega popisa čebelarstva v slovenjgraškem okraju, ki ga je izvršil naš odlični sotrudnik g. H. Peternel, dobimo v doglednem času tudi popis čebelarstva v kamniškem okraju, ki ga pripravlja g. šolski upravitelj Mayer v Dobu. V rokah pa že imamo zanimiv spis o čebelarstvu v Šentjernejski dolini, ki ga v kratkem objavimo.

Morda se splaši nestor naših sotrudnikov, g. Janek Jurančič, in »obdela« kako štajersko okrožje. Prepričani smo, da bi nalogo krasno izvedel.

Ljubljansko podružnico pa čaka zanimiva in hvalevredna naloga, da pretipa rebra vseh grebenov ljubljanskega okrožja ter potem polni predale »Sl. Č.« z lepim poročilom o čebelarških razmerah v tej krajini megle in mane.

Kaj je novega po čebelarškem svetu?*

Fr. L.

se živali sili prirojeni nagon, da si ohranijo življenje in svoj rod.

Kakor hitro poseže človek vmes in jim zabrani, izživljati se po enem ali drugem teh

nagonov, se oklenejo tretjega in se temu izroče v toliko večji meri. Ako živali n. pr. zabraniš ohraniti svoj rod, bo toliko bolj skrbela za svojo rejo. Odvzemi čebelam matico, pa prične družina nastavljeti matičnike. Odvzami matičnike, pa bodo za-

čele zalego staviti trotarice. Ali vedo trotarice, da se z njih zaleganjem neoplojenih jajčec panj uniči? Vedo le, da so trotje potrebni za ohranitev rodu. Z zaleganjem so za ohranitev družine storile, kar so mogle, saj brez trotov ni oplojenja. Čebele nimajo zmožnosti misliti, spoznavati, odločati se — vselej opazimo le izraz nagona.

Lakota jih priganja, da si iščejo hrane, lepo vreme, da izletavajo, pomanjkanje paše, da prično siliti v tuje panje, itd.

* Paberki iz slovanskih čebelarških listov s piščevimi dodatki in pojasnili.

Marsikdo misli, da čebele svojo matico poznajo, da jo ljubijo, kakor ljubijo človeški otroci svojo mater. Saj opazujemo, kako začnejo čebele takoj po izgubi matice na poseben način bučati, da se ta glas hitro širi po vsem panju ter naznanja menda žalost in potrlost. In ko jim odvzeto matico vrnemo, opazimo, da se čebele naglo pomirijo in da prično zadovoljno šumeti, se sukati okrog matice in ji ponujati hrane. Tudi smo že videli, da so čebele tujo matico, ki smo jo takoj po odstranitvi lastne matice spustili v panj, takoj sovražno napadle, jo stisnile v klobčič in zadušile.

Ali je vse to res pojav ljubezni oz. sovraštva? Čebele ne morejo ljubiti, saj niso ljudje, in tudi sovražiti ne morejo kakor ljudje. Vse je le fiziološki pojav, ki ima svoj izvor v nastalih izpremembah nagona za ohranitev družine, oz. sebe. Ako bi zamenjali staro matico z drugo, ki bi čebelno družino povsem zadovoljevala glede vonja, lepote, rodovitnosti itd., bi jo čebele brez obotavljanja sprejele. Čebele ne poznajo osebnosti. Zato se pripeti, ako pride domača matica slučajno na dno panja ali vrh čebelnega gnezda med starejše čebele, zlasti takrat, kadar straža na panjski bradi odbija napade roparic, da jo lastne čebele oklenejo in zaduše. Mar se niso mogle zavedati, da se na ta način osirotijo same? Niso! Tudi to je zgolj fiziološki pojav. Čebelar je bilo za ohranitev družine in niso smele dopustiti, da bi matica zapustila svoje mesto, zalego v gnezdu. Starejše čebele, ki se bavijo le z vnanjimi opravili, se za matico prav nič ne brigajo. To dolžnost imajo mladice v starosti do približno 14 dni. Te so v neprestanem stiku z matico, ki med njimi prehaja s sata na sat, zalega in sprejema od mladice hrano. Zato jo poznajo le te čebele in zato so one prve, ki njeno izgubo opazijo in prično vznemirjeno šumeti. Zakaj tako šumi? Zato, ker po nagonu vedo, da je matica za ohranitev rodu neobhodno potrebna.

Vendar ne smemo misliti, da se starejše čebele sploh nikdar ne brigajo za matico

in za zalego. Če panju, katerega matica se ni oprasila, ali pa je poginila kje izven panja in družina potemtakem nima mlade zalege, damo oprášeno matico, prevzamemo tudi starejše čebele vsa opravila mladice: oskrbujejo zalego, čistijo celice in jih popravljajo, pitajo matico itd. Zakaj? Zato, ker to zahteva obstanek družine.

Čut ljubezni, naklonjenosti, spoštovanja itd. do matere, prijateljev, sorodnikov imajo le ljudje. Živali vodi povsod le nagon, ki jim je dan od Boga. Pa tudi sovraštva, ki je rodilo med ljudmi že toliko gorja, čebele ne poznajo. Ako je paša dobra, se ne brigajo za tujo čebelo, če je smuknila v njih panj. Po končani paši pa pustijo v panj le tujko, ki je polna medu, tujko s praznim želodčkom pa napadejo. Tega pa ne store iz sovraštva, ampak zato, ker ogroža njih obstoj.

Ako čebele v boju podležejo, puste, da roparice odnašajo njihovo strd. Tudi tedaj delajo po nagonu: izkušajo si vsaj oteti življenje, svojih zalog pa ne branijo, videč, da je premoč na strani roparic.

Nekateri čebelarji trdijo, da šumijo mladice po izgubi matice zato tako razburjeno, ker so zaradi manjše množine zalege izgubile odjemalko v njih notrini nagomiljenega produkta njihovih krmilnih žlez. Starejše čebele, ki obdajajo gnezdo in s tem vzdržujejo toploto, ki je gnezdu potrebna, prično šumeti šele potem, ko so mladice naznanile izgubo matice.

Marsikateremu čebelarju ni znano, da starejše čebele nikdar ne trpijo, da bi se matica prosto izprehajala ob straneh gnezda (kjer se nahaja obnožina in med in kjer so le starejše čebele). Kakor hitro se tamkaj prikaže, jo takoj naženejo nazaj v gnezdo. Tudi to je fiziološki pojav: skrb za obstanek družine. Izjema je le ob času rojenja, ko zapuste starejše čebele svoj prostor.

Iz tega je razvidno, da tedaj, ko dodajemo matico kaki osiroteli družini, matice ne smemo izpustiti iz matičnice na dnu panja ali med starejše čebele, ampak jo moramo vselej dati le v sredo gnezda, kjer se nahajajo zalega in mladice.

Ni bilo znano.

Fr. L.

e vedno Nemci trdijo, da je izumitelj panja s premičnim satjem (z okvirčki) dr. J. Dzierzon, ki se je rodil leta 1811., Angleži pa trdijo, da je izumil ta panj njih rojak major Munn. Sedaj se je oglašil F. Eichner, urednik češkega čebelarškega lista »Včelařské rozhledy«, ter dokazuje, da je izumitelj panja s premičnimi sati Ukrajinec (Rusin) Peter Prokopovič, ki se je rodil 12. julija 1775 in je bil najimenitnejši ukrajinski čebelar. Trdi o njem, da je rabil tudi matično mrežo, o kateri smo slišali, da jo je menda izumil Hanemann. Dokazano pa je, da je Prokopovič že leta 1814., ko je bil Dzierzon star šele tri leta, rabil premične sate.

Dzierzon se je seznanil s premičnim delom šele po Prokopovičevem učencu Šulcu.

Prokopovič je rabil satnike v velikosti 310×430 mm. O tem se je pisalo že leta 1813. po Italiji in po Francoskem in je to velikost satnikov priporočal v uporabo čebelar Raduan. Po letu 1815. je Prokopovič čebelaril že z deset tisoč panji. Leta 1826. je ustanovil svetovno čebelarško šolo v Palčikah. Iz te šole je izšlo nad 500 čebelarjev Poljakov, Rusinov, Čehov in Nemcev. Učili so se čebelarstva teoretično in praktično. Iz ohranjenih spisov o učni tvarini na tej šoli je razvidno, da je bila Prokopovičeva šola strokovno na višku. Le umne vzreje matic in trotoev ter narejenih matičnikov takrat še niso poznali.

Opazovalne postaje.

Jos. Verbič — Ljubljana.

Mesečno poročilo za september 1929.

Dobra paša na ajdi se je potegnila preko konca avgusta na začetek septembra, in nekateri čebelarji so imeli prve dni v mesecu prav lep uspeh. 3 kg donosa, ki ga izkazujejo Cezanjevci dne 1. septembra, je za to dobo redek dogodek.

V dneh od 4. do 7. septembra je paša nepričakovano in splošno prenehala, četudi se toplota, gibanje zraka in jasnost neba ni izpremenila in kljub temu, da ajda še ni povsod odcvetela in se vlažnost tal ni po vseh krajih enakomerno izpremenila. Dopusten je torej sklep, da je ukinitve paše posledica splošnega in neopaženo nastopivšega osušenja zraka.

Obnožino so čebele ves mesec precej pridno nosile, kar na težo panjev ni imelo vpliva, pač pa na zaleganje. Proti koncu meseca je bilo še skoraj po vseh panjih precej zalege.

Z letošnjo ajdovo pašo so bili čebelarji zadovoljni. Najmanj, kar je vsak dosegel,

je, da so se čebele založile z dobro hrano za vso zimo. Ni pa majhno število takih, ki so vzeli panjem povprečno po 20 kg.

Naš vneti in izredno vestni g. poročevalec iz Vržeja, ki v tem mesecu zapusti svoje dosedanje službeno mesto, kjer ga bomo težko pogrešali, utemeljuje na naše v oktobrski številki »Slov. Čebelarja« stavljen vprašanje, najvišji donos njegovih čebel v avgustu takole: »Imel sem na tehtnici najboljši panj. Vrhniška velečebelarja, ki sta bila od mene oddaljena 2 do 2,5 km zračne črte, nista meni in mojim sosedom prav nič škodovala. Zadušila sta se mi tudi dva panja, ker se jima je zaradi vročine satje potrgalo in zamašilo žrela. Pri obeh je nastal rop. Mogoče je, da je tudi tehtani panj pri tem dobil svoj delež.«

Kot posebnost opazovalec še dostavlja, da je imel v ajdi roje, ki so obstali iz samih starih čebel brez matic. Enega je ujel, a ni ostal v panju.

Mesečni pregled za september 1929.

Kraj (z morsko višino)	Označba opazo- vanega panja	Panj je na tezi									Toplina zraka			Dni je bilo							
		pridobil v			izgubil v			v mesecu čistih dkg		največ pridobil		naj- višja	naj- nižja	srednja me- sečna	izletnih	deževnih	s snegom	oblačnih	pol jasnih	jasnih	vetrovnih
		1.	2.	3.	1.	2.	3.														
		mesečni tretjini dkg								pri- dobil	po- rabil	dkg	dne	C°							
Ljubljana (305 m)	A.-Ž.	175	—	—	155	15	75	—	120	130	2.	+30	+2	+17.4	30	2	—	1	28	8	
Vič pri Ljubljani (298 m) . . .	A.-Ž.	100	—	—	70	110	80	—	160	40	1.	+8	+8	+16.3	30	2	—	—	1	29	9
Št. Vid nad Ljubljano (314 m)	A.-Ž.	170	—	—	20	120	50	—	230	70	2.	+30	—1	+15.0	30	2	—	—	7	23	11
Tacen pod Šmarno goro (314 m)	A.-Ž.	215	65	25	160	145	45	—	45	110	1.	+30	+3	+15.0	30	1	—	1	—	29	15
Škofja Loka (349 m)	A.-Ž.	555	—	—	200	130	30	150	—	180	1.	+27	+4	+16.2	28	1	—	1	7	22	18
Virmaše pri Šk. Loki (361 m) .	A.-Ž.	420	—	—	195	145	85	—	5	190	1.	+27	+7	+11.9	30	2	—	1	7	22	28
Blejska Dobrava (577 m)	A.-Ž.	45	10	—	—	30	110	—	85	30	2.	+32	+4	+16.0	25	1	—	5	17	8	3
Dob (305 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	2	—	2	8	10	27
Rova na Gor. (350 m)	A.-Ž.	—	—	—	100	10	80	—	320	—	—	+27	+1	+15.5	29	3	—	1	4	25	10
Breg-Križe (483 m)	A.-Ž.	410	—	—	90	150	80	90	—	150	1.	+27	+3	+10.1	28	3	—	2	7	21	6
Vrhnika (293 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+27	+2	+16.8	26	1	—	1	5	24	14
Cerknica (575 m)	A.-Ž.	—	—	—	120	25	20	—	165	—	—	+27	+2	+15.4	30	1	—	—	4	26	27
Sv. Gregor pri Ortneku (736 m)	A.-Ž.	—	—	—	28	24	28	—	80	—	—	+24	+2	+14.6	27	2	—	2	4	24	16
Krka (300 m)	A.-Ž.	470	—	—	5	150	70	175	—	135	1.	+30	—2	+13.8	24	1	—	1	14	15	10
Valpča vas p. Semiču (280 m)	A.-Ž.	650	—	—	85	120	90	355	—	185	1.	+29	+6	+17.5	30	1	—	—	11	19	16
Novo mesto (180 m)	A.-Ž.	1090	10	—	20	170	140	810	—	270	1.	+33	+3	+17.2	29	1	—	2	6	22	5
Ptuj (221 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hrastnik (250 m)	Svoj panj	320	—	—	40	150	117	13	—	100	1.	+32	+3	+17.5	22	2	—	8	4	18	13
Sp. Ložnica pri Žalcu (252 m) .	A.-Ž.	150	—	—	65	100	50	—	65	40	1.	+22	+1	+13.5	29	3	—	1	17	12	15
Orehova vas p. Marib. (270 m)	A.-Ž.	890	—	—	—	135	65	690	—	270	1.	+31	+3	+23.7	28	4	—	3	8	19	12
Sv. Duh na Ostr. vrhu (536 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vrže pri Ljutomeru (176 m)	A.-Ž.	690	—	—	150	135	80	325	—	190	2.	+31	0	+14.2	30	5	—	2	17	11	19
Cezanjevci (182 m)	A.-Ž.	760	—	—	—	130	140	490	—	300	1.	+28	+2	+16.4	30	8	—	—	18	12	21
Guštajn (398 m)	A.-Ž.	45	—	—	185	50	70	—	300	10	1.	+27	+3	+14.0	29	3	—	2	5	23	14
Jarenina (262 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nedeljica (Beltinci) (170 m) .	Amerikanec	315	—	5	250	200	125	—	200	150	1.	+31	+1	+15.5	28	2	—	1	2	27	5

Društvene in podružnične vesti.

Vsem podružnicam. Podružnice opozarjam, da se bliža čas občnih zborov. Po § 26 naših pravil naj se vršijo občni zbori podružnic v mesecu decembru. Že ta mesec naj se pripravi vse gradivo za občni zbor. Pravočasno naj se prijavi občni zbor v našem glasilu. Do 20. novembra morajo biti prijavne notice v rokah g. urednika. Napravite si delovni načrt za naslednje leto ter ga obravnavajte na občnem zborovanju. Uredite neporavnano članarino. Nabirajte nove člane, da bomo dosegli prihodnje leto vsaj 2000 naročnikov. Letos jih je

1800. Delajmo z vso vnemo, da si ustvarimo boljše bodočnost! Prihodnje leto nas čaka veliko delo. Pomnožimo in strnimo vrste, da bomo svojim nalogam kos! Tajnik.

Ljubljanska podružnica ima prihodnjo sejo v torek, dne 19. novembra t. l. ob osmih zvečer pri »Nacetu«.

Podružnica za Maribor in okolico priredi v nedeljo, dne 10. novembra 1929 ob dveh popoldne čebelarški sestanek pri čebelnjaku g. Šiške v Bistrici pri Limbušu. Razgovarjali se bomo o raznih nujnih čebelarških vprašanjih. Čebelarji in prijatelji čebelarstva, pridite vsi!

Drobiž.

Pojasnilo k notici »Ne tako!«, objavljeni v 10. številki letošnjega »Sl. Č.«

Iz Prekmurja smo dobili v tej zadevi sledeči dopis: »Da se ne bo mislilo, da smo Prekmurci res divjaki in da so pri nas sibirske razmere, je treba ugotoviti, da so bili čebelarji napadeni s puškami in samokresi v Vržeju pri Ljutomeru, ki pa ne pripada k Slovenski Krajini (Prekmurju), marveč k okrajnemu glavarstvu v Ljutomeru.

V Prekmurju je imel čebele samo g. Markelj z Vrhlike, in sicer v Lipovcih pri Belčincih. Prepričani smo, da se ta nad Prekmurci ne pritožuje, čeprav nekateri čebelarji z njegovim prihodom niso bili zadovoljni. Skrivil se mu ni niti en las, kar lahko sam izpriča. Zanj se bo prostor v Prekmurju že še dobil, ker se zaveda svojega poklica in ve, da je »potrpljenje božja mast!«

Uredništvu je žal, da se je tisto streljanje zaradi netočnih informacij prvotno naprtalo Prekmurcem, zato prav rade volje objavljamo gorenje pojasnilo. Pa se bojimo, da bodo Ljutomerčani Vržejo odrivali Prekmurcem...

Samo ob sebi umevno je, da velja naša ogorčena graja samo tistim osebam, ki so streljale, pa naj so katerekoli in odkoderkoli. Prepričani smo, da obsojajo taka dejanja vsi resnični čebelarji in da v vsej čebelarški bratovščini ni nikogar, ki bi tak divjaški način varovanja interesov domačih čebelarjev odobral.

Par konj so čebele do smrti oklale pri nekem šolskem čebelnjaku na Dolenjskem. Pomoči ni bilo nobene, oziroma ljudje si ob takih prilikah ne vedo in ne znajo pomagati. Resnica pa je tudi, da so vozniki zelo lahkomišelní, kadar imajo opravka z živino v bližini kakega čebelnjaka. Stoletne izkušnje nas uče, da so čebele v času cvetenja pravega kostanja in ajde zelo natakne in da takrat ne poznajo

nikogar in ničesar. Pa se kljub temu še vedno pripeti, da ljudje orjejo v neposredni bližini čebelnjaka, kadar čebele najhuje lete. Potem je pa čebelar vsega kriv. Stara resnica je, da so čebele zelo muhaste in da včasih pobesne, kdo ve zakaj. Zato je pametno, da smo previdni in da opravljamo dela (oranje, spravlanje pridelkov) ob takem času, ko ni nevarnosti za vprežno živino. Na to naj čebelarji voznike opozarjajo!

Misli o zavarovanju čebel. Pred prevratom je bilo zavarovanje čebel za primer požara, tatvine in škode, ki jo povzročijo čebele, prav lahko. Državna zveza čebelarških društev na Dunaju je sklenila zavarovalno pogodbo z neko zavarovalnico in čebelar se je lahko zavaroval proti plačilu malenkostne zavarovalnine za vse zgoraj navedene primere škode. Nekatera osrednja društva so izvedla obvezno zavarovanje za vse člane. 30 vinarjev si plačal za zavarovanje do 1000 K! Tako nizka je bila zavarovalnina.

Vojna in vojne posledice so pa razmere tako izpremenile, da je sedaj ni zavarovalnice, ki bi prevzela vsa tri zavarovanja. Riziko je prevelik in zavarovalnicam taka zavarovanja nič kaj ne diše.

Pri neki zavarovalnici sem nedavno vprašal, ali bi prevzela zavarovanje naših članov. Odgovorili so mi, da bi to storili, ako se zavarujejo vsi člani. Zavarovalnina od vsakega člana bi znašala 7 Din. Razume se, da mi je ta odgovor sapo popolnoma zaprl. Zavarovalnica bi prejela od naših članov letno 100.000 do 150.000 Din. Na osnovi tako visokih premij bi prevzel zavarovanje še marsikdo drugi, kajti velik čisti dobiček lahko izračuna, kdorkoli se je učil le male abecede.

Te dni sem se razgovarjal s čebelarškim tovarišem, ki je zavarovalniški uradnik. Požal sem mu težave glede zavarovanja čebel, pa mi je dejal: »Če bi bili čebelarji pametni

in složni ter vneti za vzajemno pomoč, jim ne bi bilo treba nikake zavarovalnice, pa bi vendar imeli čebele zavarovane. Ustvarili bi si »Samopomoč« po zgledu drugih društev. Vsak član bi plačal pristopnino, ki bi bila primerna velikosti njegovega čebelarstva. Ako bi se kateremu čebelarstvu pripetila nesreča, bi nastalo škodo poravnali vsi člani s tem, da bi plačal vsak član znesek, ki bi se mu odmeril po številu njegovih panjev, ali pa bi vsi člani plačali enako velik delež. N. pr.: Nekomu pogori čebelnjak. Škode je 6000 Din. Ako bi »Čebelarstva samopomoč« štela recimo 500 članov, bi plačal vsak član 12 Din in škoda bi bila krita. Tako bi čebelarji plačali »zavarovalnino« le tedaj, kadar bi se kakemu članu zgodila čebelarstva nesreča, in bi jim ne bilo treba plačevati na slepo vsako leto enako velikega zneska. Ker so velike škode bolj redke, bi »zavarovalnine« čebelarjev prehudo ne obremenjevale.

Ta ideja je prav lepa in vredna uvaževanja, oziroma pretresovanja. Časi so taki, da si vsakdo želi, da bi bil zavarovan. Mnogo je seveda tudi takih, ki si žele zavarovanja šele po nesreči...

Te vrstice sem napisal z iskreno željo, da bi se kdo našel, ki bi se lotil izvedbe te važne zadeve. Želim tudi, da bi se še kdo oglasil s primernimi nasveti.

Ajdov med in griža. Minuli mesec sem obiskal znanega čebelarja na Dolenjskem. Ima 30 A.-Ž. panjev. Potožil mi je, da mu je zima čebelarstvo skorajda uničila. Vsi panji so bili grižavi, dasi so prezimovali na samem ajdovem medu. Čebel panjem jeseni ni dodajal, odete so bile zadostno, lega čebelnjaka je solnčna, o kaki bolezni (nosemi) v dotičnem kraju ni sledu. Sploh ta čebelar še nikdar ni imel grižavih družin.

V istem kraju čebelarji še nekdo, ki pa znosi panje na zimo v suho vinsko klet. Tudi lansko jesen je to storil in čebele so prezimile izredno dobro. Kakovost medu je bila ista, kakor pri čebelarju, ki ga omenjam spočetka.

Že stari čebelarji so trdili, da povzroča ajdov med v dolgih, trdih zimah grižo. Omenjena primera pa dokazujeta, da ajdovec ne utegne biti neposredni vzrok bolezni, pač pa jo povzroča okoliščina, v katerih čebele prezimujejo, kajti tudi pretopla klet bi brez dvoma povzročila grižo.

Narodnogospodarski pomen prevažanja čebel v pašo je že davno dokazan. Kjer sejejo mnogo ajde, so kmetje veseli, ako je mnogo čebel na paši. Ajda je namreč rastlina, ki se sama zelo težko oplodi. Le tedaj bo zrnata, ako je vreme toliko ugodno, da jo žuželke, zlasti pa čebele, pridno obletavajo. Staro kme-

tiško pravilo veli: »Kadar ajda dobro obrodi, so tudi panji polni strdi.«

Že zaradi tega je treba, da se prevažanje čebel v ajdovo pašo pospešuje, nikar pa, da bi se mu delale ovire, kakor se zlasti v zadnjih letih.

Mnogo čebel je treba posebno tam, kjer sejejo mnogo ajde in kjer domačih čebel ni toliko, da bi mogle opravljati prepotrebni posel oplojevanja cvetov.

Ponekod na Dravskem polju in v Slovenski Krajini pravijo, da je tam že dovolj domačih čebel in da je skoraj pri vsaki hiši »par« panjev. Čebelarji, ki imajo odprte oči in ki te kraje dobro poznajo, pa trdijo, da je tam čebel ob ajdi vse premalo in da izgubimo vsako leto premnogo medu, ki bi ga čebele nabrale, ako bi jih bilo dovolj. Čestokrat čujemo tudi, da so pri protestiranju zaradi dovoza čebel v ajdovo pašo najbolj glasni in nestrpni zlasti ljudje, ki se proglašajo za čebelarje, pa v resnici nimajo pravice do tega častnega naslova. Dasi imajo le po dva, tri panje, dasi niso organizirani in nimajo nikakega zmisla za pravo čebelarjenje, so vendar najhuje bojeviti.

S strogo narodnogospodarskega stališča mora vsak preudaren in pravičen človek reči, da taki »čebelarji« nimajo za čebelarstvo, še manj pa za narodno gospodarstvo nikakega, pa prav nikakega pomena. Nasprotno: smatraji jih je za veliko coklo, ki izkuša ovirati temeljito izkoriščanje naravnih zakladov.

V živem spominu mi bo za vselej ostal sledeči primer iz moje čebelarke prakse. Tam, kjer sem pred leti vozil v ajdovo pašo, je bil čebelar domačin, ki mi je kar se da nagajal, da ne bi pripeljal čebel. Obletal je vse oblasti, nakuril občinski odbor (bil je sam tudi odbornik!), naprtil mojim čebelarom ropanja po čebelnjakih, ki so bili oddaljeni od mojih čebel pol drugo uro hoda, skratka zagrenil mi je veselje do prevažanja tako, da sem ga opustil. Nekoč sem stopil v njegov dom, da se z možem razgovorim. Ni ga bilo doma in žena mi je razkazala njegovo čebelarstvo: pet kranjčev, ki so bili do skrajnosti zanemarjeni in ki vsi skupaj niso bili vredni enega A.-Ž. panja. Mojih 70 A.-Ž. panjev, ki je nabralo v ondodni ajdovi paši leto za letom povprečno po 15 kg medu, pa je oplodilo milijone cvetov!

Vsakdo si lahko sam izračuna, koliko škodo so imeli tamošnji kmetje, ker moje čebele niso mogle izrabiti ajdove paše. Kljub temu, da nisem čebel več vozil v omenjeni kraj, ni bilo čuti, da bi se moj čebelar nasprotnik vozil z avtom, ki si ga je kupil iz izkupička za tisti med, ki bi ga bile morale brati moje čebele...

Sedaj se pripravlja načrt za uredbo v zaščiti in o pospeševanju čebelarstva v Dravski ba-

novini. Tisti, ki imajo usodo uredbe v rokah, naj pazijo, da bodo določila glede prevažanja v pašo taka, da jim ne bo mogoče tudi z narodnogospodarskega stališča oporekati.

Čebelarstvo s 50—100 panji je za naše gospodarstvo že znatnega pomena in takemu bo treba vsekakor prednost dati pred »čebelarstvi« z dvema, s tremi panji. V življenju je pač tako, da se večji interesi vsepovsod uvažujejo in varujejo. Isto mora veljati tudi pri čebelarstvu! Naš ideal so urejena čebelarstva z 10 do 80 panji, ne pa zanikarna reja posameznih panjičev ali pa velečebelarstva. Za velečebelarstva v Sloveniji ni dovolj prostora, ker niso pašne prilike zanje ugodne.

Pri sestavi načrta za ureditev prevažanja v pašo se bomo morali ozirati na nekatere dele Dravske banovine. Ako tem prevoz čebel v pašo otežkočimo, oziroma onemogočimo, bo ondotno čebelarstvo, n. pr. Gorenjsko, uničeno. Vprav na Gorenjskem pa so doma posebno dobri čebelarji, ki morajo prevažati v ajdo, ker je doma nimajo.

Književnost.

Življenje čebel, po Maurice Maeterlinckovi knjigi *«La vie des abeilles»* priredil **Josip Wester**. — Izmed vseh književnih darov, kar jih je Kmetijska matica izza svojega obstoja poklonila svojim članom, je brez dvoma največje vrednosti gorenje delo. Ves izobraženi svet ga pozna, vsi kulturni narodi ga imajo; sedaj smo ga dobili še mi.

S to knjigo se je Maeterlinck najbolj proslavil. Prevajalec omenja, da »spis ni sestavna znanstvena knjiga, pač pa pesniško navdahnjen opis čebelskega življenja, prepleten z modrimi razmišljanji o smotreni urejenosti čebelske države«. Zares, knjiga je visoka pesem o čebeli! V njej je nakopičeno toliko pesniške in jezikovne lepote in toliko zanimivih razmotrivanj, kakor v malokaterem delu svetovne književnosti!

»Življenje čebel« je bilo prvotno namenjeno za »Sl. Č.« in uredništvo si je prizadevalo, da bi se ta misel uresničila. Toda nekateri odborniki našega društva so menili, da bi bil ta spis za »Sl. Č.« preobširen. Že sem se bal, da bo zaradi tega slovenska književnost za to dragoceno knjigo prikrajšana. Veseli me na vso moč, da se je za to prekrasno delo vendarle našel založnik.

Da je prevod vzoren v vsakem pogledu, za to nam jamči prevajalčevo ime. Gospod prosvetni inšpektor Wester je znan vsem starejšim čebelarjem kot velik prijatelj čebel in

Naj bo uredba taka ali pa taka, vsem čebelarjem itak nobena ne bo po volji. Taka bo pa pač lahko, da bo onemogočevala nagajivost, pa najsi bo s te ali pa z one strani. Odstavek glede prevažanja v pašo pa mora biti zasnovan na načelu: zaščita naprednega čebelarstva.

Rezervne matice. Vsako jesen pomorijo čebelarji na tisoče in tisoče lepih, mladih matic. Kdor nima mladih matic za rezervo za morebitne zimske izgube, naj stopi h kakemu čebelarju, ki panje jeseni podira, pa jih bo dobil na izbiro. Take družince prezimujemo v mediščih na treh satih. Ako to storimo, spomladi ne bomo v zadregi za matice in nam ne bo treba begati od čebelnjaka do čebelnjaka.

Čist med v lični posodi zahteva kupujoče občinstvo. Ne smemo prezreti, da pri nakupovanju ne odločajo samo usta, ampak igrajo veliko vlogo tudi oči. So tudi kupci, ki jim je lična posoda skorajda večje važnosti nego kakovost medu. Soliden in napreden čebelar jih bo zadovoljil z obema hkrati.

čebelarjev. Svoječas je odlično sodeloval pri dr. W. Šmida »Zbirki čebelarških izrazov«, ki jo je l. 1903. založilo naše društvo. Neprestani stiki s čebelarji in študij čebelarškega slovstva so dali prevajalcu vso potrebno »strokovno usposobljenost« (če smemo tako reči!), da je prevod brezhiben tudi kar se tiče čebelarških izrazov in čebelarškega izražanja. Jezik je lep, sočen, gladek kakor olje.

Srečna prevajalčeva misel je bila tudi, da je v prevodu izpustil vse tiste odstavke in poglavja, ki niso za preprostega čitatelja. Zaradi tega je snov bolj zaokrožena, slika čebelnega življenja pa mnogo bolj pregledna.

Prav od srca želimo, da bi tudi naši čebelarji segli po tej knjigi, ne zato, da bi se strokovno bolje izobrazili, marveč zato, da spoznajo delo velikega pisatelja, ki si je prav s tem spisom spletel venec nesmrtnih slave. Podčrtano bodi, da knjiga nima pomena za praktično čebelarstvo in da je mnogo pisateljevih navedb netočnih in v nasprotju s sodobno čebelarstvo vedo. Kljub temu nudi »Življenje čebel« izobraženemu čebelarju toliko izrednih užitkov, da spada v knjižnico slehernega naprednega čebelarja.

Gospodu prevajalcu gre iskrena zahvala še posebno s strani čebelarjev!

Knjiga stane nevezana 20 Din in se dobiva pri Kmetijski matici v Ljubljani, Kolodvorska ulica števil. 13, pa tudi po vseh knjigarnah.

Cenik čebelarskega orodja in potrebščin,

ki jih ima v zalogi blagovni oddelek Čebelarskega društva za Slovenijo v Ljubljani, Jugoslovanska knjigarna, Pred škofijo (poleg stolne cerkve).

Predmet	Cena	
	Din	p
1. Pripomočki za pomirjenje čebel oziroma za varstvo proti piku.		
Brizgalnica za roje	120	—
Euskol, 3 kosi, novo impregnirani	2	—
Kadilniki (boljši)	75	—
Čebelarska kapa s tkanino	40	—
Čebelarska kapa, žimnata	46	—
Pajčolani	30	—
Pajčolani z žimnatim vložkom	40	—
Čebelarske pipe (pihalnik Dathe)	60	—
Razpršilnik za škropljenje čebel z vodo, navaden	6	—
Razpršilnik za steklenice, zelo učinkovit, tudi za vrtno porabo	28	—
Čebelarske rokavice	60	—
Samokadilnik »Vulkan«	120	—
2. Pitanje čebel.		
Baloni za 1 liter	8	—
Baloni za 1 liter z odprtim podstavkom za pitanje iz medišča	16	—
Baloni za 1 liter z zaprtim podstavkom za pitanje iz medišča	18	—
Pitalnik za A. Ž.-panj iz bele pločevine	16	—
3. Matica.		
Barva za označevanje matice, garnitura (štiri barve)	18	—
Matičnice (kletke) raznih vrst od Din 2.— do	13	—
Matičnice z oddelkom za hrano za razpošiljanje po pošti	3	—
4. Točenje, shranjevanje in konserviranje medu in voska.		
Čistilnik za med z dvojnimi sitom, iz zelo močne pločevine	130	—
Gonilo najnovejšega sistema (s poprečnim železom Din 230—)	200	—
Leseni obod za dozo za pošiljanje po železnici	10	—
Nastavek s taco za odkrivanje satja ob točenju medu	130	—
Nož za izpodrezavanje satja	10	—
Nož za odkrivanje satja	10	—
Pločevinaste posode za med, à 1/2 kg	3	—
Isto à 1 kg	4	—
Isto à 2 kg	7	—
Isto à 5 kg	10	—
Pločevinaste posode za med, za 25 kg	40	—
Leseni sodi za 50 kg	50	—
Odtočna štula	70	—
Pločevinasto sito za čiščenje medu (dvojno)	60	—
Stekleničica za pošiljanje medu kot vzorec	3	—
Pločevinasto točilo za 3 satnike	950	—
Topilnik za voščine	80	—
Vilice za odkrivanje satja	24	—
5. Satnice in žičenje.		
Deska za pritrdjevanje satnic	6	—
Garnitura za vdelavo satnic (dvojni topilnik za vosek, cevka za lepljenje)	30	—

Predmet

Cena

Din p

Kolesce za vtiranje žice, boljše	18	—
Luknjač za okvirčke	55	—
Satnice, 1 kg	70	—
Svetiljke za zalivanje satnic »Gratze«	42	—
šilo za vrtanje luknjic	3	—
žica v klobčiču, pocinjena	4	—
žica, najfinejša, v originalnem zavitku, 1 zavitek	6	—

6. Panj in njega deli.

A. Ž.-panj na 9 satnikov z verando	285	—
A. Ž.-panj na 10 satnikov z verando	325	—

Kovinski deli za A. Ž.-panj:

a) 6 finih palic, 40 cm, à Din 1—	6	—
b) 2 nosilca za matično rešetko, à Din 1-50	3	—
c) 2 tečaja za vratca, à Din 1-50	3	—
d) 4 tečaji za brade, à Din —75	3	—
e) 2 mreži za okenca, à Din 4—	8	—
f) 4 zapahi za okenca, à Din —50	2	—
g) 2 zaporici za zaklopnico, à Din —25	—	50
h) ¼ kg kvačic pocinkanih (1 kg Din 18—)	5	—
i) kljukica za vratca	—	50
j) rešetka za 1 panj, zelo močna, brušena	15	—
žična mreža za okenca (pocinkana), kvadratni meter	38	—
Okvirčki za A. Ž.-panje (nezbiti), za komad	1	75
Pločevinasta razstojšča, namesto kvačic, za 9 ali 10 satnikov	2	50
Matična rešetka, nemškega fabrikata, kvadratni meter	150	—
Matična rešetka, najfinejša, sestavljena iz palčic, 34×15 cm	18	—

Zapahi za žrela:

a) kovinski, enostranski	2	—
b) leseni (Trinkov sestav) s peresom	1	50

7. Prípomočki za delo v in izven panja.

Klešče za A. Ž.-panje	28	—
Klešče za gorko stavbo	25	—
Zaklopna kozica za odlaganje satnikov s čebelami	50	—
Lesen sipalnik za A. Ž.-panje na 9 in 10 satnikov	25	—
Strgulja za snaženje A. Ž.-panjev	10	—
Ščetica za ometanje čebel	8	—

8. Razno.

Odvijač za vijake	3	—
Jeklena šablona in zabijač (priprava za pritrdjevanje kvačic)	24	—
Tehtnica za obljudene panje	1150	—

V področju osrednjega odbora se je ustanovil poseben odsek za blagovni oddelek, katerega naloga je organizirati nakup in prodajo čebelarских potrebščin, voska in medu ter na ta način pomoči tako članom kakor društvu. Imel bo v zalogi le prvovrstno blago po zmernih cenah. Čebelarji! Podpirajte to društveno ustanovo s tem, da svoje potrebščine le pri njej kupujete. Dobrodošli so odseku vsi dobri nasveti in misli s strani članov.